

Χαιρετισμός - Athens InfoLaw Conference

3 και 4 Μαΐου 2019, Πολεμικό Μουσείο Αθηνών

Είναι ιδιαίτερη τιμή και χαρά να χαιρετίζω το συνέδριο του **Athens InfoLaw**, που εστιάζει στην εξόχως ενδιαφέρουσα και επίκαιρη θεματική της διασταύρωσης Δικαίου, Διαδικτύου και Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης. Η σχέση της τεχνολογίας με το δίκαιο διαθέτει πράγματι έντονα χαρακτηριστικά αλληλεπίδρασης, τα οποία πολλαπλασιάζονται και ισχυροποιούνται με το πέρασμα του χρόνου. Πρόκειται για αναμενόμενη εξέλιξη, δεδομένης της αλματώδους προόδου της τεχνολογίας, η οποία επηρεάζει όλο το φάσμα της κοινωνίας και των επιστημών, με τη νομική να βρίσκεται συχνά στο μεταίχμιό τους.

Οι ρυθμοί με τους οποίους εξελίσσεται η τεχνολογία δημιουργούν μία σημαντική και διαρκώς αυξανόμενη απόσταση σε σχέση με το νομικό και ρυθμιστικό πλαίσιο. Το δίκαιο προσπαθεί, ασθμαίνοντας σε πολλές περιπτώσεις, να συμβαδίσει με τις τεχνολογικές εξελίξεις και τις πρωτοφανείς προκλήσεις που αυτές γεννούν. Είναι ενδεικτικό ότι πλήθος τεχνολογικών εργαλείων, χρησιμοποιούνται πλέον για την συμμόρφωση των κοινωνιών, κατά τρόπο που παρακάμπτει το δικαστικό σύστημα, όπως είναι τα εργαλεία τεχνητής νοημοσύνης, που οδηγούν σε μονοσήμαντες νομικές λύσεις, με ελάχιστη ή και χωρίς

ανθρώπινη παρέμβαση, ή οι έξυπνες συμβάσεις (*smart contracts*) που εξασφαλίζουν δια τεχνολογικών μέσων -συχνά με την τεχνολογία blockchain- την εκτέλεση των συμπεφωνημένων.

Η ανάγκη να βρούμε λειτουργικούς και αποτελεσματικούς τρόπους ρύθμισης των νομικών ζητημάτων που γεννώνται από τη διείσδυση της τεχνολογίας σε όλους τους τομείς της κοινωνικής και οικονομικής ζωής, διαφυλάσσοντας παράλληλα τις θεμελιώδεις κατακτήσεις του νομικού μας πολιτισμού και της συνταγματικής δικαιοταξίας, αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις για τους νομικούς του παρόντος και του μέλλοντος.

Υπό το πρίσμα αυτό, οι θεματικές του συνεδρίου παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Το διαδίκτυο και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης αποτελούν δύο από τους πλέον σημαντικούς πυλώνες των σύγχρονων τεχνολογικών εξελίξεων. Η καθημερινή μας περιήγηση στο διαδίκτυο και τα social media, αλλά και η ανάπτυξη επαγγελματικών σχέσεων και επιχειρηματικής δραστηριότητας εντός τους, εγείρει σειρά νομικών προβληματισμών, που απαιτούν δογματικά συνεπείς λύσεις. Παρά το ότι, *συν τω χρόνω*, προάγεται ο ζωντανός διάλογος νομοθεσίας – νομολογίας – θεωρίας, οι προκλήσεις μοιάζουν ανέσπερες, μέσα σε ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο οικοσύστημα.

Οι νέες τεχνολογίες επηρεάζουν μοιραία όλους τους κλάδους του δικαίου, γι' αυτό και η διακλαδική προσέγγιση του συνεδρίου είναι εύστοχη. Ζητήματα ποινικού ενδιαφέροντος, όπως η ασφάλεια των ηλεκτρονικών συναλλαγών, ειδικά με τη χρήση τεχνολογιών αιχμής, όπως τα κρυπτονομίσματα, η δυσφήμιση, η διασπορά ψευδών ειδήσεων και η προστασία του απορρήτου, τα οποία θα αποτελέσουν αντικείμενο πραγμάτευσης από εκλεκτούς ομιλητές, απαιτούν συστηματική και τεκμηριωμένη νομική αντιμετώπιση. Ο προβληματισμός επεκτείνεται ευλόγως και σε άλλα ιδιαιτέρως ενδιαφέροντα ζητήματα, όπως η προστασία της διανοητικής ιδιοκτησίας στο διαδίκτυο, οι εξελίξεις στο ηλεκτρονικό εμπόριο, η προστασία του καταναλωτή και η προστασία των προσωπικών δεδομένων στο διαρκώς μεταβαλλόμενο τεχνολογικό περιβάλλον.

Τα θέματα αυτά συγκεντρώνουν το ενδιαφέρον όλων μας, καθώς συνιστούν κορυφαίες προκλήσεις της νέας εποχής. Δεν επιδρούν όμως καθοριστικά μόνο στη σύγχρονη κοινωνική και οικονομική δράση, αλλά και στην άσκηση του δικηγορικού λειτουργήματος. Δοκιμάζουν τις αντοχές των παραδοσιακών του αρχών και επιζητούν λυσιτελείς απαντήσεις για το ρόλο του δικηγόρου στη νέα εποχή.

Ο προβληματισμός αφορά τον πυρήνα της άσκησης της δικηγορίας, καθώς οι οβιδιακές μεταμορφώσεις του τεχνολογικού περιβάλλοντος

και οι τεχνοκρατικές κανονιστικές επιλογές που συχνά έπονται, θέτουν σε κίνδυνο τις παραδοσιακές αρχές άσκησης του δικηγορικού λειτουργήματος, που αποτελούν, *εν ταυτώ*, θεμελιώδη πυλώνα της έννομης τάξης και θεσμική εγγύηση ορθής απονομής της δικαιοσύνης. Αναφέρομαι πρωτίστως στην ακώλυτη πρόσβαση στον φυσικό δικαστή, στην δικηγορική ανεξαρτησία, τη σχέση δικηγορικής εντολής, το απόρρητο, την αυστηρή δεοντολογία και τον ειδικό πειθαρχικό έλεγχο.

Οι δικηγορικοί σύλλογοι, χωρίς να είναι φοβικοί απέναντι στο νέο, έχουν χρέος να αξιοποιήσουν τις ευκαιρίες που παρουσιάζονται, περιφρουρώντας συγχρόνως τις παραδόσεις του σώματος και τις βασικές αρχές του νομικού μας πολιτισμού.

Ανταποκρινόμενοι στις προκλήσεις, θέτουμε τον **ψηφιακό εκσυγχρονισμό**, στην προμετωπίδα της προσπάθειάς μας:

- Μετά από πολύχρονους και επίμονους αγώνες του δικηγορικού σώματος για την προώθηση της διαδικασίας της **ηλεκτρονικής κατάθεσης δικογράφων** έχει πλέον ολοκληρωθεί επιτυχώς η ψηφιακή υποδομή για την ηλεκτρονική κατάθεση δικογράφων σε όλα τα διοικητικά δικαστήρια, σε 17 Ειρηνοδικεία της χώρας, καθώς και στα Πρωτοδικεία Αθηνών, Πειραιώς και Θεσσαλονίκης,

μέσα από το portal.olomeleia.gr και την διαλειτουργικότητά του με τα ΟΣΔΔΥ ΔΔ και ΠΠ του Υπουργείου Δικαιοσύνης.

- Έχουμε αναπτύξει **νέες εφαρμογές** στον ΙΣΟΚΡΑΤΗ, που επιτρέπουν την παρακολούθηση της δημοσίευσης αποφάσεων των Δικαστηρίων Αθηνών, Πειραιώς, Θεσσαλονίκης και Χαλκίδας (και την αποστολή sms), την παρακολούθηση των Πινακίων – Εκθεμάτων των ανωτέρω Δικαστηρίων, και την παρακολούθηση ροής μήνυσης (Ποινικής Διαδικασίας) για την Εισαγγελία Πρωτοδικών Αθηνών.
- Για να επιτύχουμε τη ριζική αναμόρφωση και αναβάθμιση του ΙΣΟΚΡΑΤΗ έχουμε ήδη αναπτύξει **συνεργασία με το Τμήμα Πληροφορικής του Παν/μίου Αιγαίου** για την καταγραφή των αναγκών και την κατάλληλη διαμόρφωση των απαιτήσεων αναβάθμισης του συστήματος. Παράλληλα, προωθούμε την **προγραμματική συνεργασία με το Υπουργείο Διοικητικής Ανασυγκρότησης** ώστε να εξασφαλιστούν πόροι για τις αναγκαίες ενέργειες αναβάθμισης του συστήματος και την ευρύτερη αξιοποίησή του.

- Παράλληλα με τον ΙΣΟΚΡΑΤΗ, ενισχύουμε και εμπλουτίζουμε τις εφαρμογές του **portal.olomeleia.gr**. Ενδεικτικά αναφέρω: τις ηλεκτρονικές αιτήσεις προτίμησης / εξαίρεσης δικαστικών αντιπροσώπων, την ενημέρωση και ηλεκτρονική υποβολή αιτήσεων των Δικηγόρων προς τον Σύλλογο, την δυνατότητα Ηλεκτρονικής έκδοσης πιστοποιητικών – βεβαιώσεων για τους Δικηγόρους, την απευθείας ηλεκτρονική επικοινωνία των δικηγόρων με τους διαχειριστές του συστήματος, την ηλεκτρονική Έκδοση Βεβαιώσεων – Ενημέρωσης Γραμματίων Νομικής Βοήθειας, τις δηλώσεις συμμετοχής σε σεμινάρια του Συλλόγου, ΚΟΚ.
- Ο Δικηγορικός Σύλλογος, θέλοντας να βοηθήσει τους συναδέλφους να είναι όσο το δυνατόν πιο καλά πληροφορημένοι, έχει ξεκινήσει, και πλέον διευρύνει σε όλα τα μέλη του, την δωρεάν αποστολή ενημερωτικού **newsletter**, με πληροφορίες για θέματα που αφορούν τους δικηγόρους και τη Δικαιοσύνη γενικότερα, αλλά και ενημέρωση για τις νέες νομοθετικές ρυθμίσεις και νομολογιακές εξελίξεις.
- Με δεδομένο ότι μια από τις μεγαλύτερες προκλήσεις των τελευταίων ετών για όλους μας είναι η εφαρμογή του νέου

Γενικού Κανονισμού για τα προσωπικά δεδομένα (GDPR), ο ΔΣΑ συνεργάστηκε με την ΑΠΔΠΧ, και διοργάνωσε με ιδιαίτερη επιτυχία **σεμινάρια διάρκειας 40 ωρών για DPO** ώστε συμμετέχοντες να μπορούν να αναλάβουν καθήκοντα Υπευθύνου Προστασίας Δεδομένων (DPO). Παράλληλα , διοργάνωσε δωρεάν τρία σεμινάρια για όλους του συναδέλφους επί ζητημάτων κανονιστικής συμμόρφωσης των ιδίων των δικηγόρων, ως επαγγελματιών

Είναι ιδιαιτέρως ευχάριστο το γεγονός ότι στο παρόν συνέδριο συνδυάζεται η πλούσια εμπειρία και η βαθιά γνώση των αντικειμένων από τους εισηγητές με ένα ενθουσιώδες κοινό, στην πλειονότητά του νεανικό, δημιουργώντας έτσι τις κατάλληλες συνθήκες ανταλλαγής γνώσεων και ιδεών για το παρόν και το μέλλον. Για τον ΔΣΑ, αλλά και για εμένα προσωπικά, οι προοπτικές, οι δυνατότητες και εν γένει το μέλλον των νέων δικηγόρων αποτελεί κορυφαία προτεραιότητα. Με δράσεις όπως αυτές που προανέφερα, στεκόμαστε δίπλα στις προσπάθειες των νέων συναδέλφων και προσδοκούμε να συνδράμουμε ουσιαστικά στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και την επιμόρφωσή τους, με πράξεις, όχι με λόγια και ευχολόγια.

Η στήριξη του ΔΣΑ στο σημερινό συνέδριο, το οποίο αναδεικνύει κρίσιμα ζητήματα στην μεθόριο δικαίου και τεχνολογίας, και συμβάλλει

στη διεξαγωγή ενός περισσότερο απαραίτητου από ποτέ, διεπιστημονικού διαλόγου, εγγράφεται στην προσπάθεια αυτή.

Το μέλλον της νομικής επιστήμης και της δικηγορίας θα επηρεάζεται σε ολοένα μεγαλύτερο βαθμό από τις τεχνολογικές εξελίξεις. Γι' αυτόν ακριβώς το λόγο, πρέπει να βρισκόμαστε συμμετοχοί και πρωτοπόροι στα ζητήματα αυτά.

Αν δεν θέλουμε οι εξελίξεις να μας προσπεράσουν και να μας παρασύρουν, έχουμε χρέος να αδράξουμε την ευκαιρία και να διαμορφώσουμε εμείς πρώτοι, με τις πρωτοβουλίες και τις δράσεις μας, με τόλμη και παρρησία, το μέλλον μας. Το οφείλουμε στους εαυτούς μας, στις νέες γενιές δικηγόρων που έρχονται, και στη δικαιοσύνη.

Κατά το ρηθέν υπό του Ισοκράτη, και διαχρονικώς αληθές: *“Ευ σοι το μέλλον έξει, αν το παρόν ευ τιθής.”*. Το μέλλον σου θα είναι καλό αν τακτοποιήσεις καλά το παρόν.

Εύχομαι καλή επιτυχία στις εργασίες του συνεδρίου.

Σας ευχαριστώ θερμά.

